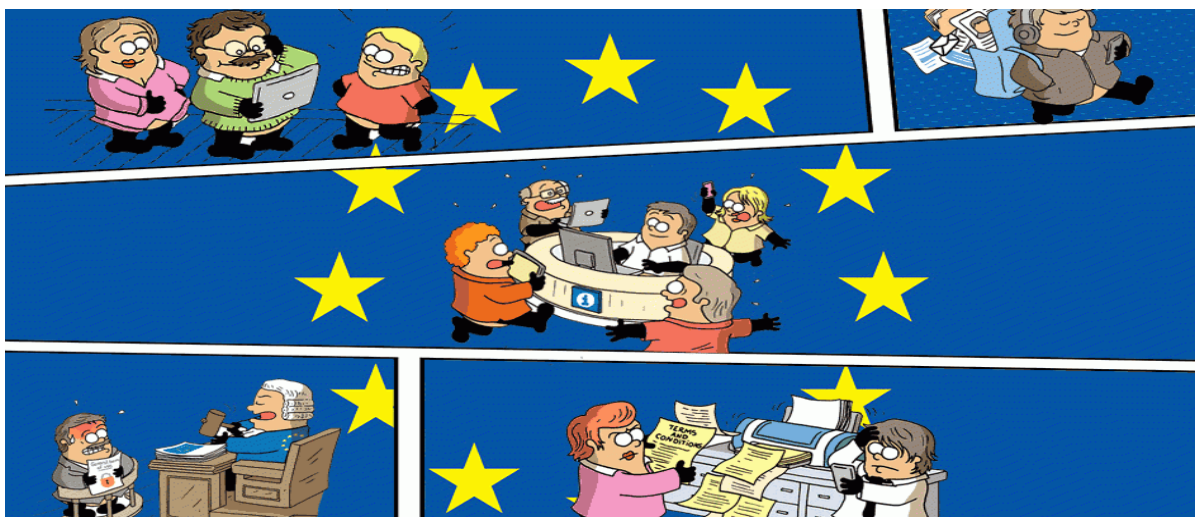

Implementace GDPR ve Francii pod heslem Více práv pro Vaše údaje

Přípravy na nové evropské nařízení o ochraně osobních údajů GDPR¹ (General Data Protection Regulation), které vstoupí v platnost již v květnu 2018, jsou po celé Evropské unii v plném proudu. Podívejme se, jakým způsobem se připravují ve Francii.

„Více práv pro vaše údaje!“² zněl slogan, kterým spustil svou komunikační kampaň úřad CNIL³ (La Commission Nationale de l'Informatique et des Libertés), francouzský ekvivalent českého Úřadu pro ochranu osobních údajů, který byl pověřen implementací GDPR. Přenositelnost údajů, větší

transparence s jejich nakládáním, právo na výmaz, ochrana nezletilých, jednotná „přepážka“ a zvýšení sankcí jsou body, které se staly jejichmi stěžejními pilíři. S novými právy jdou nicméně ruku v ruce také povinnosti a na ty je třeba se řádně připravit.

CNIL o novém nařízení začal na svých stránkách informovat již v roce 2014, tedy v době jeho příprav. Kromě oficiálních textů (evropské nařízení č. 679/2016 a směrnice č. 680/2016) vychází z výsledků pracovní skupiny WP29, která představuje nezávislý, konzultační orgán Evropské komise sestavený ze zástupců evropských úřadů pro ochranu osobních údajů. Mimochodem předsednictví této pracovní skupiny od roku 2014 drží právě Francie. Mezi texty dále nalezneme také jejich inovativní zpracování v podobě interaktivní mapy Dataviz⁴, která vznikla ve spolupráci s Oxfordským internetovým institutem a společností JISC, poskytovatelem digitálních řešení pro britské vzdělávání a výzkum.

Vizuální navigace Dataviz zobrazuje vztahy mezi jednotlivými články a tématy nařízení a mapuje tak jejich vzájemné závislosti. Umožňuje vyhledávání na základě klíčových vstupů, tedy dle článků, dle témat a dle čísla odůvodnění. Jak je patrné z následujícího obrázku barvy bodů odkazují na kapitoly, ke kterým jsou jednotlivé články zařazeny. Odůvodnění jsou šedá a témata, která se vyskytují na okraji, jsou černá. Velikost bodů odpovídá počtu vzájemných interakcí.

¹ <https://www.privacy-regulation.eu/fr/index.htm>

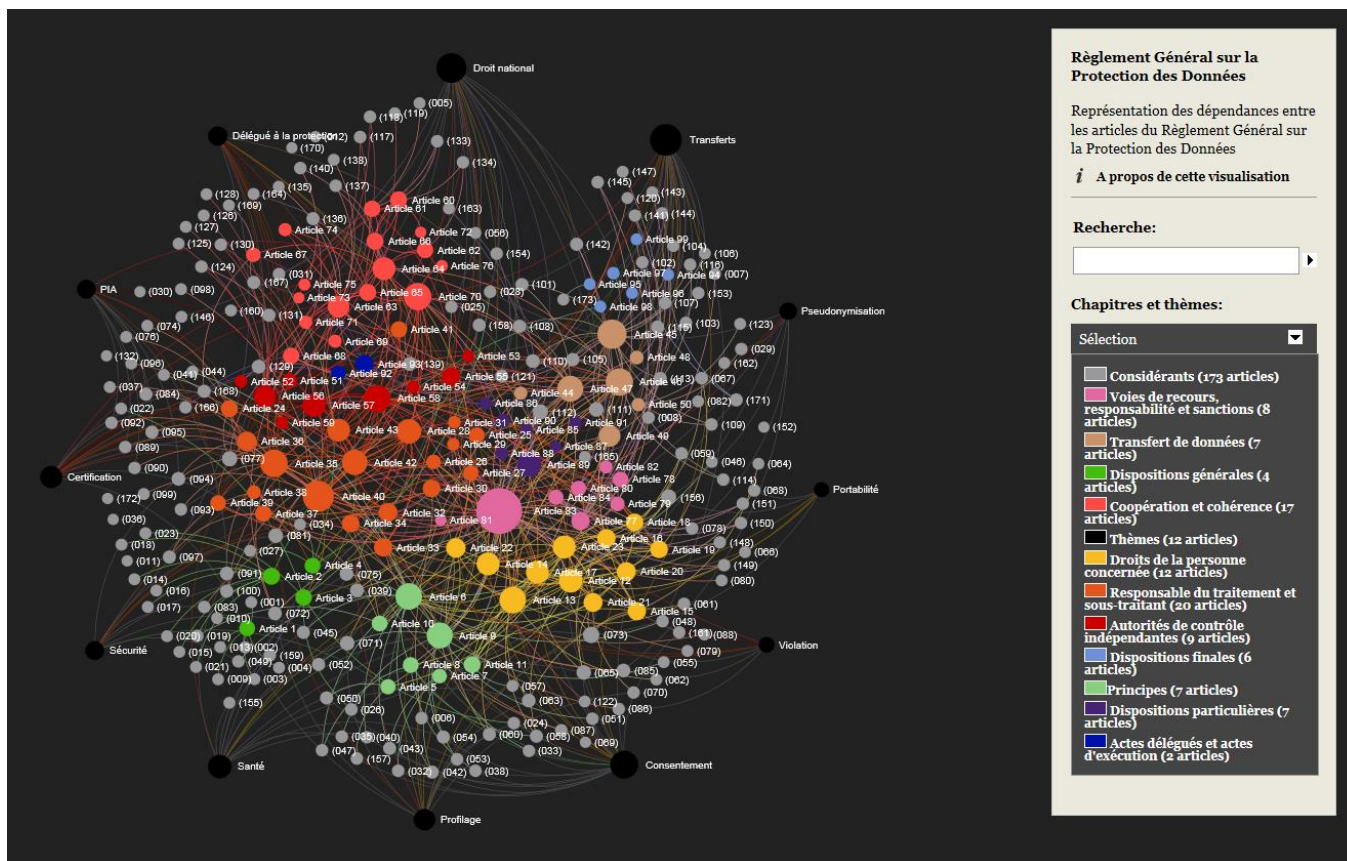
² <https://www.cnil.fr/fr/infographie-plus-de-droits-pour-vos-donnees>

³ <https://www.cnil.fr/>

⁴ <https://www.cnil.fr/fr/reglement-europeen-protection-donnees/dataviz>

Velký bod představuje článek, který je citován mnohokrát a který sám cituje velké množství ostatních článků. Ve středu pomyslné GDPR planety, jak můžeme vidět na obrázku, se tak ocitly právě sankce. Kliknutí na příslušný bod zobrazí odpovídající graf souvislostí. Zároveň se otevře okno obsahující text článku, ale také odkazy na články, ve kterých jsou tyto citovány. Tato neatraktivní pomůcka je však určena spíše odborné veřejnosti. Ačkoli mapuje text pedagogickým způsobem, zůstává teoretickým zpracováním nařízení GDPR.

Dataviz

Legenda

GDPR	
Znázornění vztahů mezi jednotlivými články nařízení	
Kapitoly a témata	
	Odůvodnění (173 článků)
	Možnosti nápravy, odpovědnost a sankce (8 článků)
	Transfer údajů (7 článků)
	Obecná ustanovení (4 články)
	Spolupráce a soudržnost (17 článků)
	Témata (12 článků)
	Práva dotčené osoby (12 článků)
	Osoba odpovědná za zpracování/zpracovatel (20 článků)
	Nezávislé kontrolní orgány (9 článků)
	Konečná ustanovení (6 článků)
	Principy (7 článků)
	Zvláštní ustanovení (7 článků)
	Akty výkonné a akty přenesené působnosti (2 články)

Zdroj: <https://www.cnil.fr/fr/reglement-europeen-protection-donnees/dataviz>

V březnu 2017 byla stejným úřadem zveřejněna metodika příprav v šesti etapách⁵. Konkrétně se jedná o etapy:

1. určení pověřence,
2. zmapování zpracovávaných údajů,
3. stanovení priorit činností,
4. řešení rizik,
5. uspořádání interních procesů,
6. doložení shody.

Materiál přehledným způsobem „krok za krokem“ vysvětluje, jak se připravit na nadcházející změny. U každého kroku nalezneme také konkrétní, použitelné podklady k realizaci a doporučení, respektive „kontrolní otázky“, které umožňují postoupit do další etapy.

Podle francouzské metodiky je prvním krokem určení tzv. pověřence (DPO, Data Protection Officer), tedy osoby, která bude spojujícím bodem mezi kontrolním úřadem a zpracovatelem dat. Jeho funkce je nejen informační a poradní, ale také kontrolní. Jeho jmenování je povinné pro všechny veřejné subjekty. V této souvislosti je zajímavé zmínit skutečnost, že institut pověřence není ve francouzském prostředí novinkou. Současná francouzská legislativa upravující ochranu osobních údajů ho do praxe zavedla v roce 2005 jako tzv. korespondenta (CIL, Le Corespondant Informatique et libertés). Jeho funkce jsou srovnatelné s funkcemi pověřence, jeho jmenování ovšem dosud zůstalo pro všechny subjekty nepovinné. Nutno podotknout, že subjekty, které tohoto korespondenta určily již v minulosti, získaly nezpochybnitelný náskok, který jim nyní umožní plynulý přechod do nového režimu. Stejně tomu je i pro obecnou rovinu metodologického zpracování jeho úkolů, práv a povinností, jak dokládají dostupné materiály sestavené právě pro původní funkci korespondenta.

Druhý krok znamená odpovědět na zdánlivě jednoduché otázky „kdo“, „co“, „proč“, „kde“, „do kdy“ a „jak“ sloužící ke zmapování zpracovávaných údajů, což by mělo následně umožnit posouzení konkrétních dopadů evropského nařízení na provozovanou činnost. Druhá etapa v sobě tedy nese identifikaci a rozdělení zpracovávaných údajů do kategorií, stanovení účelu, za jakým se tyto údaje zpracovávají a uchovávají, určení místa, kde se údaje uchovávají a kam mohou být eventuálně postoupeny, stanovení doby archivace a popis bezpečnostních opatření, která by měla snížit rizika nedovoleného nakládání s osobními údaji. Za tímto účelem je k dispozici následující modelový formulář.

⁵ <https://www.cnil.fr/fr/principes-cles/reglement-europeen-se-preparer-en-6-etapes>

Registrační formulář

Registrační formulář		ref-000
Popis zpracování		
Jméno / sídlo		
Číslo reference	ref-000	
Datum vytvoření		
Aktualizace		
Osoby	Jméno	Adresa
Osoba odpovědná za zpracování	Osoba odpovědná za zpracování: fyzická či právnická osoba, veřejnosprávní instituce nebo jiná organizace, která samá nebo společně s ostatními určuje účel (cile) a prostředky zpracování údajů.	
Pověřence		
Zástupce	Fyzická nebo právnická osoba se sídlem v EU, určená písemně osobou odpovědnou za zpracování nebo zpracovatelem, který je reprezentuje v rámci nařízení.	
Další osoba odpovědná za zpracování	(v případě společného zpracování)	
Účel zpracování (Hlavní cíl zpracování - např. nábor zaměstnanců, průzkum spokojenosti, sledování prostor, atd.)		
Hlavní účel		
Vedlejší účel 1		
Vedlejší účel 2		
Vedlejší účel 3		
Vedlejší účel 4		
Vedlejší účel 5		
Bezpečnostní opatření (viz článek 3.4)		
Opatření technického charakteru		
Opatření organizačního charakteru		
Kategorie zpracovávaných údajů	Popis	Skartační lhůta
Rodinný stav, identifikační údaje, obrazové identifikační údaje, atd.		
Osobní život (zvyklosti, rodinná situace, atd.)		
Informace finančního a ekonomického charakteru (příjmy, finanční situace, atd.)		
Údaje o připojení (IP adresa, logování, atd.)		
Lokalizační údaje (cesty, GPS, GSM, atd.)		
Citlivé údaje	Popis	Skartační lhůta
Údaje o rasovém a etnickém původu		
Politické názory		
Náboženské a filozofické přesvědčení		
Odborová příslušnost		
Genetické údaje		
Biometrické údaje sloužící k jednotné identifikaci fyzických osob		
Zdravotní záznamy		
Údaje o sexuální životě a orientaci		
Údaje o přestupcích a odsouzení		
Národní identifikační číslo (viz. článek 87)		
Kategorie dotčených osob	Popis	
Kategorie 1	Výpis všech kategorií osob, jejichž údaje se zpracovávají (zaměstnanci, klienti, pacienti, poptávané osoby, atd.)	
Kategorie 2		
Příjemce	Popis	Typ příjemce
Příjemce 1		
Příjemce 2		
Příjemce 3		
Příjemce 4		
Transfer mimo EU	Příjemce	Země
Organizace - příjemce 1		
Organizace - příjemce 2		
Organizace - příjemce 3		
Organizace - příjemce 4		
		Typ záruky
		Odkaz na dokument

Ve třetí etapě je třeba identifikovat ty údaje, jejichž zpracování sebou nese zvláštní rizika, tzv. citlivé údaje. Do této kategorie patří zejm. údaje o původu, vyznání nebo politickém smýšlení, zdravotní, genetické a biometrické údaje nebo údaje o přestupcích a odsouzení. Dále pak údaje, které jsou výsledkem systematického sledování veřejných míst nebo údaje, které se posílají ke zpracování do další země.

Pro každou z těchto kategorií se ve čtvrtém kroku doporučuje realizovat analýzu dopadů na ochranu osobních údajů (PIA, Privacy Impact Assessment, nebo také DPIA, Data Protection Impact Assessment). K dispozici je dána praktická příručka. Novinkou je možnost využití volně stažitelného programu⁶ určeného pro potřeby analýzy PIA, který je kompatibilní s operačními systémy Windows, Linux i Mac OS.

Pátým krokem je organizace interních procesů tak, aby byla zaručena permanentní ochrana osobních údajů, a to i v případě náhlého incidentu. Minimalizace sběru dat, délka jejich archivace, komunikace a školení osob nakládajících s osobními údaji, řešení reklamací atd. Důležité je vědět, jak reagovat a na koho se obrátit v případě, že dojde k porušení zabezpečení osobních údajů. Nové nařízení totiž stanovuje povinnost ohlašování incidentů na příslušný kontrolní orgán, a to ve lhůtě 72 hodin. Úřad CNIL, který je tímto kontrolním orgánem ve Francii, plánuje na květen 2018 spuštění centralizovaného systému ohlašování, neboli otevření jednotné „přepážky“.

Šestá a zároveň poslední etapa formalizuje ty předchozí. Jedná se o doložení shody, tedy vytvoření složky, která by měla obsahovat jednak informace

⁶ <https://www.cnil.fr/fr/outil-pia-telechargez-et-installez-le-logiciel-de-la-cnil>

o zpracovávaných údajích (registr zpracovávaných údajů, výsledky analýzy PIA, postupy při předávání údajů mimo EU), dále pak postupy, jakými se údaje shromažďují (např. jakým způsobem se získává souhlas se zpracováním osobních údajů) a také dokumenty, jako jsou smlouvy s externími zpracovateli dat nebo již zmiňované souhlasy se zpracováním osobních údajů.

Dle vyjádření úřadu CNIL představuje nařízení GDPR z obecného hlediska znatelné snížení administrativní zátěže. Současný, tzv. deklarativní režim s sebou totiž nesl řadu předběžných ohlašovacích administrativních povinností, které budou zrušeny. Pro francouzské prostředí podle francouzského úřadu pro ochranu osobních údajů tedy nové nařízení přináší nejen více práv, ale i méně povinností.

V Praze dne 5. prosince 2017

Mgr. Stanislava Stojanová
Ministerstvo vnitra